

/Sztab Generalny/

Oddział II. /B.Ew./

Ew./2.

29573
Aa W

Chronologiczne zestawienie wypadków w Niemczech
od dnia 12/III. do 22 b.m.

Wypadki, uprzedzające zamach stanu Kappa i gen. Lüttwitza były wynikiem ustulnej agitacji niemieckich radykalistów i oficerów z otoczenia Ludendorfa i Tirpitz. Prawicowe frakcje parlamentarne według oświadczeń ich liderów w tem udziału nie brały. Nie uszło to jednak bacznej uwadze komunistów i niezawisłych socjalistów, którzy już od dłuższego czasu czekali z niecierpliwością na te wydarzenia.

W nocy z 12 na 13 b.m. Rząd Bauera uświadomiwszy się o grożącym jemu niebezpieczeństwie, zarządził aresztowanie domniemanych sprawców zamachu Kappa, gen. Lüttwitza, kpt. Papsta, dziennikarzy dr. Grabowskiego i Schnitzlera, jakkolwiek liczyć się musiał z tem, że wojska mu podwładne, tj. Reichswehr, Sicherheits i Einwehnerwehr odmówią mu posłuszeństwa. Tak też i nastąpiło. Załoga berlińska, ściągnięta, celem obsadzenia najważniejszych gmachów rządowych i kwatery Noskego, oraz skutecznego odparcia zamachowców nie spełniła danych im rozkazów. Wojska rewolucyjne, tj. 2 brygady marynarki gen. Erharda i Löwenfelda wraz ze ściągniętymi częściami byłych wojsk bałtyckich, przemaszerowały około 5-ej rano do Berlina, nie napotykając na żaden opór ze strony wojsk rządowych, przeciwnie te ostatnie przyłączyły się niezwłocznie do zamachowców.

W Berlinie zmieniła się sytuacja odnośnie do nastrojów, panujących już przedtem w społeczeństwie. Stary Rząd uciekł samechodami do Drezna, proklamując za porozumieniem się z większością Zgromadzenia Narodowego strajk generalny i zwołując Zgromadzenie Narodowe na 16 Marca do Stuttgartu. W Berlinie tworzy się "rząd wolności, ładu i czynu" z prezydentem ministrów Kappem na czele i następującymi ministrami:
gen. Lüttwitz - Minister Wojny i Głównodowodzący wojskami

von Jagow - Minister Spraw Wewnętrznych.

von Felkenhausen Szef Kancelarii Rzeszy.

Dr. Bang - Minister Finansów.

Dr. Schiell - Minister Apropowizacji i Rolnictwa.

Dr. Traub - Minister Oświaty.

Pierwszym czynem politycznym nowego rządu było ogłoszenie, według którego rozwiązuje się Zgromadzenie Narodowe i Sejm Pruski. Wprowadza się karę śmierci dla tych, którzy z bronią w rękę wystąpią przeciw nowemu rządowi, jakoteż na strajkujących.

Stary rząd ogłosił, mimo późniejszych dementi, strajk generalny. Za przeprowadzenie strajku zaręczyli komuniści, niezawisli socjaliści, którzy z zaciętą energją przeprowadzają swoją bolszewicką agitację.

W Berlinie ruch zamiera. Niema ani tramwajów, ani kolei podziemnych, wszystkie lokale zamknięte, fabryki nieczynne, gazu niema. Kolejarze ogłosili strajk w promieniu 200 km. naokoło Berlina. Strajk objął całe Prusy i prowincje nadreńskie. W niektórych miastach, jak: Elberfeld, Hall komuniści wprowadzają w czyn swą ideologję bolszewicką.

Stary Rząd przenosi się wobec groźnego położenia z Saksonji do Stuttgartu. W Saksonji gen. Maerker zachował dla starego rządu władzę wojskową.

16. Marca zbiera się w Stuttgarcie Zgromadzenie Narodowe. Prezydent Fehrenbach oświadcza w obecności 210 posłów, że Niemcy wypełnią wszystkie warunki pokoju i potępią akcję przewrótową Kappa. Przewódcy frakcji prawicowej wypowiadają się przeciw zamachowi stanu. Rząd wydaje odezwę, w której wzywa naród niemiecki do wyteżenia wszystkich sił, celem opanowania groźnego niebezpieczeństwa.

Sytuacja Nowego Rządu staje się bardzo krytyczną, a to z powodów następujących:

1/ Wojskiem nie może opanować ruchu strajkowego i wystąpienia komunistów i niezawisłych - socjalistów.

2/ Świadomi konieczności stworzenia rządu z udziałem partji lewicowych nie mogą utworzyć rządu koalicyjnego.

3/ Na prowincji, jak w zagłębiu węglowym, w miastach Essen, Hall, Dortmund, Duisburg, Haagen, w Lipsku i Dreźnie robotnicy wyrzucają wojska.

4/ Państwa południowo-niemieckie, tj. Bawarja, Wielkie Księstwo Badeńskie, Wirtembergja i Hessen oświadczają przez swe rządy, że nie uznają ~~xx~~ rządu Kappa.

5/ Grożące położenie Berlina pod względem aprowizacyjnym wobec strajku kolejowego.

6/ Partje, stanowiące większość w Zgromadzeniu Narodowym, tj. centrum, partja demokratyczna i socjaliści większości, występują bezwzględnie przeciw zamachowi.

Charakterystycznym jest zachowanie się nadprezydenta Prus Wschodnich Winniga, który na wiadomość o przewrocie uznał nowy rząd, i wezwał ludność i podwładne mu urzędy do posłuszeństwa wobec nowego rządu. Za ten czyn został wykluczony ze swojej partji /socjalno-demokratycznej/.

18 Marca kończą się rządy Kappa. W Berlinie obejmuje władzę wicekanclerz Schiffer. Ogłasza bankructwo nowego rządu. Generał Seckt naznaczony czasowo najwyższym komendantem wojskowym. Stary rząd zamierza wrócić wkrótce do Berlina i ogłasza, że pociągnie Kappa i współników pod sąd za zdradę stanu. Komuniści i niezawisli socjaliści strajkują mimo to dalej, żądając ustąpienia Noskego. Socjaliści większości wzywają stary rząd do powrotu do Berlina, oraz żądają ogłoszenia nowych wyborów i zwołania Zgromadzenia Narodowego do Berlina.

19 Marca. Związek robotniczy uzależnia zakończenie strajku od 10 warunków: 1/ukarania rewolucjonistów, 2/rozbrojenie wojsk rewolucyjnych, 3/pociągnięcie Kappa i jego współników do odpowiedzialności, 4/ukaranie urzędników, którzy przeszli na stronę nowego rządu, 5/stworzenie oddziałów bezpieczeństwa, złożonych z samych robotników, 6/demokratyzacja zarządu, 7/dymisja Noskego, Heinego i Oessera, 8/rozbrojenie wojsk bałtyckich, Sicherheitspolizei i Technische Nothilfe, 9/zarządzenie

ogólnej socjalizacji- 10/znieienie stanu wyjątkowego w przemyśle górniczym. Toczą pertraktacje między rządem, a związkami robotniczymi i urzędniczymi, które się kończą porozumieniem.

Sytuacja w Niemczech nie wyjaśniona.

W Saksonji, w zagłębiu węglowym robotnicy staczają zacięte boje z wojskami, dawnego i nowego rządu. Do najbardziej zaciętych walk przyszło w Lipsku, gdzie wynik ich dotychczas jest niewiadomy. Wojsko trzyma się tam dotąd w centrum miasta. Barykady ostrzeliwane są ogniem artyleryjskim, część ich wojsko zdobyło, zwłaszcza w dzielnicy południowej.

W rządzie samy silne starcia. Scheidemann atakuje Noskego, zarzucając mu pobłażliwość wobec nastrojów prawicowych i Schiffera za jego skłonność i układy z Kappem.

21 Marca. Wraca rząd Bauera do Berlina i ogłasza stan oblężenia, ustanawiając karę śmierci, dla tych, którzy występują z bronią w rękę. W całym kraju panuje chaos. W miastach Bitterfeld, Bitterdorf, Mettmann, Gotha, Essen, Dortmund panują rządy robotnicze. Saksonja w ogniu bolszewickim, we Wrocławiu opuściły wojska Kappa miasto, ekopując się na przedmieściach, w Portach, tj. Hamburgu, Kilonie i Swinemünde zapanował po ciężkich rozruchach spokój

22 Marca. W Berlinie panuje względny spokój. Ruch ~~wznawia~~ tramwajowy ~~wzmaga~~ się stopniowo. Stary rząd walczy o władzę.

23 Marca. Rząd Bauera zajmuje swe stanowisko. Poszczególni ministrowie obejmują swe ministerstwa, czyszcząc je z czynników, które stały po stronie Kappa. Resztki wojsk rewolucyjnych opuszczają Berlin, udając się do miejsca koncentracyjnego Doberitz. Ruch kolei podmiejskich podjęty, tylko tramwajarze korzystają ze sytuacji politycznej, wysuwając nowe żądania. Dzienniki zaczynają wychodzić. Mimo ogłoszeń syndykatów robotniczych i urzędniczych praca nie wszędzie podjęta. Niezawisli trwają w oporze. W Mecklenburg i Schwerinie szerzy się po wsiach bolszewizm. Uzbroy

ne bandy żądają usunięcia wojska. W zagłębiu węglowym sytuacja niezmienną. W Saksonji opanowuje wojsko rządowe ruchy.

W Portach zapanował spokój.

W Turynji, Bawarji, W.ks.Badeńskiem i Hessen położenie przedrewolucyjne.

Koleje funkcjonują już w całym państwie.

Ocena sytuacji.

Rząd Bauera otrzymawszy w spuściznie po Kappie powstanie komunistów znajduje się pod względem politycznym i moralnym w bardzo trudnym położeniu. Jakkolwiek znaczna część stowarzyszeń robotniczych przychyliła się ku pokojowemu załatwieniu zatargu z rządem, stosując się do postanowień swych zarządów, celem zakończenia strajku generalnego, jednakowoż prądy bolszewickie podniecane nienawiścią do przewrótowców i regimu Noskego biorą górę w tych prowincjach Niemiec, gdzie robotnicy liczbowo przeważają.

Akcja Kappa zwrócona przedewszystkiem przeciw Francji i Polsce uległa zwyciężonej walce dwóch obozów ideowych i ślepej wzajemnej nienawiści.

Niemcy osłabiają się fizycznie i moralnie. Rząd obecny, by zapanował w Niemczech porządek musi wyteńczyć wszystkie siły w kierunku wewnętrznym. Do jakiegokolwiek akcji nazewnątrz są Niemcy narazie niezdolne.

Otrzymują:

1. I.Zastępca Szefa Sztabu
2. II.Zastępca Szefa Sztabu
3. Szef Oddziału II /2 egz./
4. Szef Biura Ewidencyjnego
5. Oddział III N.D.
6. Adjutantura Generalna.

NAJWYŻSZE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dzia. 2987/15 dnia 24/10 1920 r.
z. Wydz.

RODZKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

288